

בס"ד, כ"ד שבט התשפ"ו

מנחות ל"א – הלכה כרבי שמעון שזורי, כללי כתיבת מזוזה וספר תורה

שאלות:

1. לשמעי התערב טבל בחולין, יש לו דרך לתקן את התערובת?

הכלל "הלכה כרבי שמעון שזורי"

- הגמרא ממשיכה לברר על מה אמר רבין בר חנינא בשם עולא בשם רבי חנינא את הכלל "הלכה כרבי שמעון שזורי" וכן בכל מקום שהוא שנה".
- רב פפא אמר: שהכלל נאמר על דין שידה (כלי אגירה שמחזיק נוזל יותר מ-40 סאה, ששהוא יוצא מתורת כלי ולא מקבל טומאה).
 - בית שמאי אומרים שמודדים את הנפח מבפנים, ו**בית הלל** אומרים מבחוץ (כלומר כולל עובי הדפנות של העץ). ושניהם מודים שאין מודדים את עובי הרגליים ואת עובי הלבזבזין (המסגרת שלמעלה בפה של הכלי).
 - רבי יוסי אומר: שכולם מצרפים את העובי של הרגליים והלבזבזין, אבל לא את החלל שבין הרגליים, לא מסתכלים כאילו תחתית הכלי יורדת עד למטה.
 - רבי שמעון שזורי אומר: אם רגלי השידה גבוהות טפח – אין מודדים את החלל שביניהן. ואם לא – כן מחשיבים את החלל הזה.
 - רב נחמן בר יצחק אמר: שהכלל נאמר לגבי מחלוקת מה נחשב משקה (בגזירת חכמים) שאפילו אם הוא נטמא בשני לטומאה ולא רק בראשון או אב הטומאה, הוא הופך להיות ראשון לטומאה.
 - רבי מאיר אומר: שמן נחשב משקה. חכמים אומרים: גם הדבש. והמסקנה היא ש**רבי שמעון שזורי** אומר: שרק היין (ולא שמן ודבש, שהם לא משקים לדעתו). ועל זה אמר רבי חנינא שהלכה כמותו.
 - הגמרא מביאה ברייתא ובה מעשה שקשור למאמר של רבי חנינא שהלכה כ**רבי שמעון שזורי** בכל מקום.
 - רבי שמעון שזורי סיפר (לפי הגרסה בהמשך ברש"י) שנתערב לו טבל בחולין. (הטבל בטל ברוב של החולין מדאורייתא, ויש רק חיוב מדרבנן לעשר. אבל לא ניתן לעשר את זה כל עוד זה מעורב בחולין שפטורים לגמרי).
 - רבי טרפון אמר לו: לך קח דמאי מהשוק (שיש עליו רק חיוב דרבנן) ועשר ממנו על הטבל המעורב (מכיוון שרוב עמי הארץ מעשרים, זה נחשב תורם מן הפטור על הפטור).
 - הגמרא שואלת למה הוא לא אמר לו: לך קח מן הגוי (שפטור מדאורייתא, ורק חייב מדרבנן)? ומתרצת: ש**רבי טרפון** סבר שאין קניין לגוי להפקיע בארץ ישראל את התבואה מיד מעשר (ולכן זה נחשב תורם מן החיוב על הפטור, שאסור).

- בגרסה שנייה בגמרא: **רבי טרפון** אמר לו לקנות מן הגוי (וזה נחשב פטור על פטור). והגמרא שואלת הפוך: למה לא אמר לו קח מהשוק? ומתרצת שהוא סובר שרוב עמי הארץ לא מעשרים וזה ספק שקול וזה עלול להיות הפרשה מדבר שחייב על הפטור.
- **רב יימר בר שלמיה** שאל את **רב פפא** האם הכלל "הלכה כרבי שמעון שזורי..." חל גם בברייתא (כמו בדין טבל בחולין שראינו בסיפור)? **רב פפא** אמר שכן. **ורבי חנינא מסורא** התפלא בכלל על השאלה, הרי נאמר "כל מקום ששנה **רבי שמעון שזורי**" ולא רק במשנה.

2. ישי כותב מזוהה, האם הוא יכול להתחיל פרשת 'והיה' בשורה שהסתיימה פרשת 'שמע'?

כללי כתיבה בספר תורה ומזוהה

○ **רב חננאל** אמר בשם **רב**: קרע בספר תורה שנכנס בשתי שיטות (שהתחיל מקצה הגיליון ונכנס לעומק של שתי שורות) – יתפור. בשלש – אל יתפור.

- **רבה זוטי** אמר בשם **רבא**: שהאיסור בקרע עמוק (שלש שיטות) נאמר רק ביריעות עתיקות (ישנות) כי התפר לא יוצא יפה. אבל בחדתתא (חדשות) – מותר. והגמרא מבארת שישנות הכוונה לקלף שעובד על ידי עפצים שאז הוא שחור ונראה כמו עתיק, והתפר עליו לא יוצא יפה. וכשתופרים זה רק בגידין ולא בגרדין שזה חוטים חלשים.

- **רב יהודה בר אבא** שאל מה קורה אם הקרע היה בין דף לדף או בין שורה לשורה (ברוח), האם במקרה הזה יתפור או לא. והשאלה נשארה בתיקו.

○ צורת כתיבת מזוהה:

- **רב חננאל אמר** בשם **רב**: שמזוהה שכתבה שתיים שתיים (שתי מילים בכל שורה) – כשרה. ונשאלה שאלה אם כתב את המזוהה בצורה לא אחידה (שורה בת 2 מילים, אחרי זה 3, ואחר כך 1). **רב נחמן בר יצחק ענה**: כל שכן כשרה, שעשאה כשירה (כמו שירת הים שנכתבת בצורה לא אחידה, שיש בה שורות קצרות שנמצאות במרכז הדף ושורות ארוכות שמושורות לצדדי הדף).

- מקשים על זה מברייתא שאסור לכתוב כשירה. ומתרצים: שזה דווקא בספר תורה ולא במזוהה. וגם **רבה בר בר חנה אמר** בשם **רבי יוחנן**: כשרה, ובלבד שלא יעשנה כקובה (בצורת משולש רחב מלמטה) או כזנב (משולש הפוך).

○ **רב חסדא אמר**: שהמילים האחרונות שבמזוהה ("על הארץ") נכתבות בשורה האחרונה לבד. ויש שאומרים שכותבים אותן בסוף השורה (שהמילה 'הארץ' תהיה מתחת ל"שמים" שבשורה הקודמת, לקיים: "כגבה שמים על הארץ" כגובה הזה יאריכון ימינו. ויש שאומרים שכותבים אותן בתחילת השורה (כי השמיים רחוקים מהארץ, וככה יאריכון ימינו).

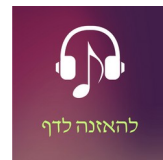
○ צורת כריכה ופרשיות:

- **רב הונא** כרך את המזוהה מ"אחד" כלפי "שמע" (משמאל לימין) ועשה פרשיותיה סתומות (שבסוף השורה האחרונה מתחילים עוד מילים).

- הגמרא מקשה מדברי **רבי שמעון בן אלעזר** שאמר **שרבי מאיר** היה כותב אותה על דוכסוסטוס (תוספות בבבא בתרא מפרש, שכבת העור הפנימית הקרובה לבשר.

הדף לע"נ
אמו"ר שלמה חיים משה ב"ר שמואל מנחם הכ"מ
נלב"ע י"א כסלו התשפ"ו

ופעמים חותכים את העור לשניים דרך עוביו, ואותו שכלפי שיער קרוי קלף, ואותו שלצד בשר קרוי דוכסוסטוס), וגם היה עושה פרשיותיה פתוחות. וגם היה עושה רווח מלמעלה ולמטה.

- הסיבה שרבי מאיר היה עושה פרשיותיה פתוחות, אף על פי שבתורה הן סתומות, כיוון שלקחנו שתי פרשיות שאינן סמוכות בתורה (אחת בפרשת ואתחנן ואחת בפרשת עקב). וקשה על רב הונא שהיה עושה פרשיות סתומות? ורב חננאל בשם רב אמר שהלכה כרבי שמעון בן אלעזר? הגמרא מתרצת בתחילת הדף הבא שההלכה נאמרה לגבי הרווח ולא לגבי הפרשיות הפתוחות.

והדיון ממשיך בדף הבא.